

Idékatalog

Sådan engagerer I borgerne i affaldsforebyggelse

*Inspiration til aktiviteter i forbindelse med Miljøstyrelsens kampagne
"Brug mere – spild mindre" 2012*

Introduktion

Miljøstyrelsen gennemførte i 2010 kampagnen "Brug mere – spild mindre", som skulle få danskerne til at begrænse deres affaldsmængder.

Dengang bidrog omkring 70 netværksparter i forskellig grad og på forskellige måder til kampagnen. Kampagnen blev efterfølgende evalueret, og her svarede 48 % af de adspurgte, at de inden for det sidste år havde set eller hørt information om, hvordan man kan begrænse egen affaldsproduktion. Evalueringen bød i det hele taget på mange positive resultater – og mens danskerne var enige om, at det ville være en god idé at gentage Store Byttedag, udtrykte netværkspartnerne stor interesse for at deltage i fremtidige kampagner.

Miljøstyrelsen har derfor besluttet at gennemføre en opfølgning på kampagnen her i 2012.

Kampagnen i 2012

Kampagnen er landsdækkende og vil bl.a. omfatte annoncering, PR, event, kampagnehjemmeside og facebook-gruppe.

Kampagnen vil primært fokusere på:

- Madspild: Kampagnen blev lanceret ultimo maj i forbindelse med offentliggørelse af "Kortlægning af dagrenovationen i enfamilieboliger i Danmark med særligt fokus på madspild, batterier og småt elektronikaffald". Lanceringen foregik via en PR-indsats samt en relancering af kampagnehjemmesiden www.brugmerespildmindre.dk.
- Genbrug: Til efteråret sættes særligt fokus på bytte, genbrug og reparation, bl.a. gennem den landsdækkende event "Store Byttedag" søndag den 9. september, facebook-konkurrencen "Danmarks længstlevende ...", som handler om vedligeholdelse og reparationer, samt en event i den europæiske affaldsforebyggelsesuge (i uge 47).

Miljøstyrelsen håber, at rigtig mange kommuner og organisationer ligesom i 2010 vil være med til at bakke op om kampagnen, så den bliver nærværende og vedkommende for alle danskere. Det kan I gøre på mange forskellige måder – og Miljøstyrelsen bakker op om både stort og småt.

Vi har i dette katalog samlet en række idéer til, hvad I kan gøre. Kataloget er hverken udtømmende eller en egentlig facitliste, men blot en idéliste, som forhåbentlig kan bruges til inspiration.

1. Store Byttedag - og andre initiativer inden for genbrug, bytte og dele

Danskernes Store Byttedag

Den 9. september er Danmarks Store Byttedag, hvor alle opfordres til at afholde lokale byttemarkeder. Formålet er at vise danskerne, at det kan være både sjovt, socialt, trendy og nemt at affaldsforebygge – og at gøre kampagnens råd og budskaber nærværende og vedkommende for den enkelte.

Miljøstyrelsen markerer dagen – bl.a. i samarbejde med Københavns Kommune – med at afholde en affaldsforebyggelsesevent ved TAP 1 i Carlsberg Byen, København V. Her vil det være muligt for almindelige danskere at bytte ting og sager, at købe genbrug – samt få information om, hvordan de kan affaldsforebygge i hverdagen, og hvorfor det er vigtigt.

Håbet er også at kunne give danskerne mulighed for at få frisket gamle ting op; eksempelvis ved at engagere designere til at sy gammelt tøj om og håndværkere til at reparere møbler.

Målet er, at Store Byttedag bliver en landsdækkende aktivitet, hvor kommuner, organisationer m.fl. er med til at sætte fokus på affaldsforebyggelse.

Selv om intentionen er at holde en landsdækkende Store Byttedag den 9. september, kan byttedage selvfølgelig sagtens holdes på andre dage, hvis det passer bedre i forhold til andre planlagte aktiviteter.

Miljøstyrelsen omtaler gerne byttedage og andre relevante arrangementer i arrangementskalenderen på kampagnehjemmesiden www.brugmerespildmindre.dk og på facebook (<http://www.facebook.com/brugmerespildmindre>).

I listen neden for kan I hente inspiration til Store Byttedag i jeres kommune/lokalområde:

”Store byttedag” på byens torv eller i parken

Der er mange måder at gennemføre en lokal ”Store byttedag” på. I kan fx samle nogle af de små loppemarkeder eller genbrugsbutikker, der allerede findes i området.

I kan også invitere byens borgere til at bestille en stand – eller til blot at møde op med brugte ting på en stor ”bytteplads”. Eller I kan samarbejde med sportsklubber, spejderforeninger m.fl.

Aftal efterfølgende bortkørsel af restaffald med kommunen eller det lokale affaldsselskab. Det er vigtigt for, at arrangementet bliver en succes. Sørg for omtale i den lokale avis.

I kan naturligvis også overveje, om I har andre arrangementer, som det vil være oplagt at koble affaldsforebyggelsestemaet på. Eksempelvis grønne markedsdage, miljødage, affaldsdage etc.

Opmærksomhed via eksisterende loppemarkeder

I mange byer afholdes der jævnligt loppemarkeder, ligesom der mange steder er store genbrugsbutikker/-haller. En måde at gennemføre en lokal ”Store byttedag” på er at kontakte et af disse steder, der i forvejen har planlagt genbrugsaktiviteter, og høre, om I sammen kan sætte fokus på affaldsforebyggelse.

Det kan ske ved at opsætte et stort "kampagne-banner" på loppemarkedet/ved indgangen. Det kunne også være ved at opsætte plakater/plancher om affaldsforebyggelse. Eller det kunne være ved at tilføje et afsnit om kampagnen/Store byttedag i eventuelle eksisterende foldere/flyers om arrangementet.

Arrangementer på kommunens skoler

Arranger store byttedag på kommunens skoler. Skolerne kan fx indsamle brugte ting og sager fra børn og forældre i ugerne op til arrangementet og holde et loppemarked - eller elever og forældre kan møde op med byttegenstande på selve dagen.

I forbindelse med en indsats på skoler kan I bede eleverne om at dokumentere, at det er sjovt at bytte – eksempelvis ved at tage små film med deres mobiltelefoner af glade bytteepisoder til youtube.dk og/eller kommunens hjemmeside. Udskriv evt. en konkurrence blandt eleverne om byens bedste bytte-film.

Salg og bytte af legetøj

Børn vokser hurtigt fra legetøjet, der som regel er for godt til bare at blive smidt ud. Da børn er gode ambassadører for familierne, kan I overveje et arrangement, hvor børn får mulighed for at sælge og købe brugt legetøj – eller bytte legetøj med andre børn.

I kan evt. overveje at arrangere det i samarbejde med sportsforeninger, som har kontakt til mange børn – og/eller at inddrage den lokale handelsstandsforening.

Plakater i genbrugsbutikker

Uddel evt. plakater om kampagnen, som byens genbrugsbutikker kan hænge op i butikkerne. Disse leveres i elektronisk form af kampagnesekretariatet.

Make-over- og reparationsevent

Arranger make-over events, hvor designere syr gammelt tøj om til nyt, hvor håndværkere reparerer møbler, der er gået i stykker, eller hvor cykelhandlere reparerer cykler.

Overvej om I kan drage nytte af nogle af byens uddannelsesinstitutioner, eksempelvis uddannelser inden for tekstil og design, læreseminarier eller teknisk skole.

Overvej også, om I kan samarbejde med byens skomagere, skræddere, møbelsnedkere, cykelhandlere m.fl.

Folk vil blive tiltrukket af, at de kan få repareret eller opfrisket noget, som de holder af – enten gratis eller med rabat - og de, der stiller arbejdskraft til rådighed, vil få en god og grøn profil.

Make-over events kan fint kombineres med fx et byttebord eller loppe-boder.

Bytte-budskaber

Sæt fokus på fordelene ved at bytte, sælge og købe brugt mv. på kommunens eller organisationens hjemmeside, i nyhedsbreve, på outdoor-annoncering i lokalområdet og via involvering af egne medarbejdere og institutioner. Baggrundsmateriale om fordele leveres af kampagnesekretariatet.

Brug også disse fora til at informere om genbrugsbutikker og loppemarkeder i kommunen - og link til genbrugshjemmesider som fx www.storskrald.dk, www.reparationsguide.dk, www.trendsales.dk, www.afhent.dk og www.dba.dk.

I kan også opfordre borgerne til at bytte tøj, bøger og småting, når de mødes til middage eller lignende. Bytteaftener er særligt udbredt blandt unge kvinder, hvor der kan lægges op til "Start byturen med en byttetur".

Byttefora på nettet

Opret bytteforum for kommunens eller organisationens ansatte på jeres intranet, og gå på den måde selv i front.

I kan også samle links til eksisterende byttefora, fx www.storskrald.dk og www.dba.dk, på jeres hjemmeside.

Bytterum og deleordninger via boligforeninger og grundejerforeninger

Brug Miljøstyrelsens kampagne til at gå i dialog med boligforeninger og/eller viceværter om at oprette bytterum i etageejendomme, hvor folk kan sætte ting, de ikke længere har brug for, men som er for gode til at smide ud.

I kan også bruge kampagnen som afsæt for dialog om, hvordan man kan udbrede deleordninger i såvel etagebyggeri som villaer. Det kan være deling af værktøj, biler, vaskemaskiner og andet i etageejendomme eller deling af haveredskaber på villaveje.

Byttecentre

Etabler byttecentre på kommunens genbrugspladser – eller sæt fokus på eksisterende byttecentre, hvis de allerede er etableret. I kan fx bruge kampagnens Store byttedag til at lancere et nyt byttecenter – og afvikle byttedagen i et eksisterende byttecenter.

Guider

Hvis I ønsker at gå i dialog med borgerne i jeres lokalområde om affaldsforebyggelse, kan I inddrage kommunens grønne guider/centre eller en lokal afdeling af fx Landsorganisationen Grøn Hverdag.

I kan også overveje at uddanne affaldsguider. Det kan fx være studerende, der på udvalgte dage står i byens storcenter eller på torvet og rådgiver folk, der gerne vil forebygge affald.

2. Reparation

Vedligeholdelse og reparationer

Kampagnen sætter til september fokus på reparationer. Omdrejningspunktet bliver konkurrencen "Danmarks længstlevende ...", som kommer til at køre på kampagnens facebook-side. Idéen er at opfordre danskerne til at uploade billeder af deres "længstlevende ..." inden for tre kategorier:

- Længstlevende stykke tøj
- Længstlevende møbel
- Længstlevende transportmiddel/cykel

Miljøstyrelsen sætter også fokus på reparationer med et tema om reparationer på kampagneshjemmesiden, PR og annoncering. Derudover vil reparationstemaet også være synligt på Miljøstyrelsens Store Byttedag, ligesom kåring af vinderne forventes at foregå i den europæiske affaldsforebyggelsesuge.

Reparatører til byttedag eller loppemarked

Hvis I ønsker at sætte fokus på fordelene ved at reparere, kan I invitere nogle reparatører med til jeres lokale byttedag eller jeres samarbejde med et eksisterende loppemarked. Eksempelvis cykelsmede, skræddere og møbelsnedkere, der kan rådgive, inspirere og reparere under arrangementet.

Opfordring til at deltage i konkurrencen ”Danmarks længstlevende ...”

Hvis I vil være med til at udbrede kendskabet til kampagnekonkurrencen, kan I lægge et banner på jeres hjemmeside og linke til konkurrencen på facebook. I kan også omtale konkurrencen på jeres hjemmeside eller opfordre til deltagelse i en artikel i lokalavisen.

Information om reparationer

Sæt fokus på vedligeholdelse og reparationer i fx husstandsomdelte nyhedsbreve, der i forvejen sendes ud, i elektroniske nyhedsbreve, på hjemmesider og i medlemsblade.

Lokalavisen og -radioen

Gå i dialog med byens lokalavis om at sætte fokus på reparationer. I kan fx opfordre dem til at bringe en ”gode råd fra en lokal reparatør” hver uge i fx to måneder – eller interviews med lokale reparatører. I kan også opfordre dem til at bede læserne om at indsende gode vedligeholdelsesråd, som vil blive bragt i avisen. Og endelig kan de selvfølgelig sætte fokus på det ved at dække andre arrangementer i byen om reparationer. Husk også den lokale radiostation.

Henvis til relevante hjemmesider

Omtal reparationer på kommunens eller organisationens hjemmeside – og henvis til eksisterende hjemmesider som www.brugmerespildmindre.dk og www.reparationsguiden.dk, hvor man bl.a. kan søge efter lokale/regionale reparatører inden for forskellige brancher.

Kurser i vedligeholdelse og reparationer

Inspirer til kurser i reparationer og vedligeholdelse. Kurserne kan finde sted i skoler, på arbejdspladser og i foreninger.

Allier jer med fx håndarbejds lærere, skræddere, snedkere, cykelsmede og skomagere, der kan give inspiration på området. Inspirer skolens lærere til at inddrage temaet som en del af håndarbejde- og sløjdundervisningen.

I kan også kontakte nogle af de der gør det selv-kurser, der allerede gennemføres i området – og forsøge at få underviserne til at sætte fokus på vedligeholdelse og reparationer.

3. Madspild

Affaldsforebyggelse og madspild

Miljøstyrelsens kampagne har i løbet af foråret fokus på madspild via PR og kampagneshjemmesiden.

Det vil være positivt, hvis kommuner og organisationer også sætter fokus på madspild via eksempelvis lokale aktiviteter.

Fokus på institutioner

I kan fx sætte fokus på madspild ved at gå i dialog med kommunens institutioner om at minimere madspild.

I kan også udarbejde politikker og strategier for stop af madspild i kommunens afdelinger og institutioner. Lad det være et punkt på linje med mål for økologiske råvarer. Sørg for, at personalet på sigt vil blive tilbudt den fornødne information og inspiration via eksempelvis informationsmøder.

Kurser i madlavning

Inspirer til kurser i madlavning, hvor der er fokus på planlægning af måltider, indkøb, opbevaring af fødevarer, tilberedning af mad i den rigtige portionsstørrelse. Kurserne kan finde sted i skoler, i institutioner, på arbejdspladser og i foreninger.

Allier jer med kokke og andre, der kan give inspiration på området. Inspirer skolens lærere til at inddrage madspild som en del af hjemkundskabsundervisningen.

I kan også kontakte nogle af de madlavningskurser, der allerede gennemføres i kommunen – og forsøge at få underviserne til at sætte fokus på at minimere madspild.

Madaften

Som organisation kan I tage initiativ til en madaften, som folk i lokalområdet kan tilmelde sig. Her kan I servere typiske reste-retter (find opskrifter på <http://www.stopspildafmad.dk/opskrifterograad.html>) og kombinere det med et oplæg med gode råd fra fx en grøn guide eller kok fra lokalområdet.

Information om madspild

Sæt fokus på madspild i fx husstandsomdelte nyhedsbreve, der i forvejen sendes ud, i elektroniske nyhedsbreve, på hjemmesider og i medlemsblade.

Lokalavisen og -radioen

Gå i dialog med byens lokalavis om at sætte fokus på madspild. I kan fx opfordre dem til at bringe en "reste-opskrift" hver uge i fx to måneder. I kan også opfordre dem til at bede læserne om at indsende gode råd, som vil blive bragt i avisen. Og endelig kan de selvfølgelig sætte fokus på det ved at dække andre arrangementer i byen om madspild. Husk også den lokale radiostation.

Henvis til relevante hjemmesider

Omtal madspild på kommunens eller organisationens hjemmeside – og henvis til eksisterende hjemmesider som www.brugmerespildmindre.dk, <http://forresten.taenk.dk/> og www.stopspildafmad.dk, hvor man bl.a. kan finde resteopskrifter og gode råd til, hvordan man kan minimere madspildet.

Planlæg et restegilde

I kan arrangere et lokalt restegilde, hvor borgere inviteres til at mødes og spise deres rester – eller hvor I får lokale kokke til at servere reste-retter. Læs mere om kampagnen For Resten Danmark og restegildet på: <http://forresten.taenk.dk/restegildet>.

Udstilling på biblioteket

Biblioteket er et sted, som mange folk besøger – og hvor de har tid til at tage imod information. Det er derfor et oplagt sted at lave udstillinger med fx information om holdbarhedsmærkning, og gode råd til madplaner, indkøb, opbevaring af madvarer, og portionsstørrelser.

Lokale dagligvarebutikker, kantiner og restaurationer

Gå i dialog med lokale dagligvarebutikker og restaurationer om madspild. I kan fx undersøge, om restauranterne vil være med til at markere kampagnen med at indføre såkaldte doggy-bags, så kunderne kan få overskydende mad med hjem.

Eller I kan være behjælpelige med at formidle kontakt til velgørende organisationer, som vil aftage kasserede fødevarer og overskud af tilberedt mad. Læs fx mere om mad til hjemløse på <http://www.stopspildafmad.dk/madtilhjemloese.html>.

Konkurrencer for borgerne

Tag initiativ til konkurrencer og events for de mest kreative "madplanlæggere" eller "reste-kokke" i kommunen eller lokalområdet.

4. Gode råd

Hvilke netværkspartnere kan vi alliere os med?

Mange parter bakker allerede op om kampagnen. På <http://brugmerespildmindre.dk/netvaerk> kan I se, om der er andre i jeres lokalområde, som bakker op, og som kan være relevante at samarbejde med om et arrangement.

Tænk derudover bredt, hvis I ønsker at sætte fokus på affaldsforebyggelse i kommunen eller lokalområdet. Mange aktører vil være positive, hvis I kommer med en god idé:

- Idrætsforeninger
- Spejdere
- Genbrugsbutikker
- Kirker og kirkelige hjælpeorganisationer
- Borgergrupper
- Boligselskaber
- Skoler
- Børne- og ungdomsinstitutioner
- Pensionistforeninger
- Skræddere, håndværkere m.fl.
- Reparationsvirksomheder
- Affaldsselskaber
- Lokale græsrodde.
- Oplysningsforeninger
- Bibliotekerne
- Lokalavisen
- Lokalradioen
- Dagligvarebutikker
- Kantiner og storkøkkener
- Restaurationer
- Kokke og økonomaer
- Grønne centre, grønne guider og lokaludvalg
- Forbrugerbevægelser som Stop Spild Af Mad og Grøn Hverdag
- Miljøbevægelser som NOAH og DN

Hvilke kampagneelementer tilbyder Miljøstyrelsen?

I forbindelse med kampagnen er der produceret en række materialer i elektronisk form, som I kan hente på kampagnens hjemmeside:

- Folder om kampagnen og dens seks råd (PDF-fil)
- Folder om madspild og fem råd til mindre madspild (PDF-fil)
- Plakat med kampagnens seks råd (Word-fil, hvor I kan indsætte eget logo)
- Plakat til brug ved lokal Store Byttedag (Word-fil, hvor I kan tilføje tid og sted for jeres lokale byttedag).
- Plakat med kampagnens råd til mindre madspild (PDF-fil)
- Banner-annoncer til hjemmesider (GIF-filer – to versioner)
- Kampagnelogo til hjemmesider mv. (PDF-filer – to versioner)

Derudover udarbejder Miljøstyrelsen dels tekster om kampagnen med budskaber og gode råd, som I kan bruge på hjemmeside, i nyhedsbreve mv. Dels skitse til en pressemeddelelse om kampagnen, som I nemt kan tilpasse, så jeres eget engagement i kampagnen bliver nyhedskrogen.

Kontakt: Christina Nielsen, kommunikationsrådgiver i Operate A/S på tlf. 51 44 51 05.

Hvor kan vi finde mere information og dele idéer?

Der blev i forbindelse med kampagnen i 2010 oprettet en facebook-gruppe, som stadig eksisterer, og som også indgår i kampagnen denne gang. Gruppen har mere end 2.000 tilmeldte. På kampagnens facebook-side kan I omtale lokale arrangementer og følge med i, hvad der sker i kampagnen. Se mere på <http://www.facebook.com/brugmerespildmindre>.

Derudover kan I finde baggrundsrapporter, links til relevante hjemmesider og meget mere på kampagneshjemmesiden: www.brugmerespildmindre.dk.

Vedrørende den europæiske uge for affaldsforebyggelse (EWWR) henvises til Dakofas hjemmeside: http://www.dakofa.dk/Publikationer/events/forebyggelsesuge_2012/default.aspx.